नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
टेकु, काठमाडौं

अ.न.मी.

(नेपाल स्वास्थ्य सेवा नियमावली, २०५५ को नियम ९ बमोजिम)

कार्य विवरण	
१.पदः अ.न.मी. २. सेवाः स्वास्थ्य ३. समूहः क. नर्सिङ्ग ४. तहः चौथो/पाँचौ/छैठौ ५. तलब (मासिक): नेपाल सरकारले तोके बमोजिम ६. काम गर्ने समयः नेपाल सरकारले तोके बमोजिम ७. कर्मचारीको नामः ८.कर्मचारीकोसंकेतनम्बरः कार्यरत कार्यलय ; संधीय अस्पताल ९. सुपरिवेक्षण गर्नुपर्नेः सहयोगि कर्मचारी, महिला सामुदायिक स्वास्थ्य स्वयंसेविका	१०.कार्यालयको ठेगानाः........................प्रदेश, ...जिल्ला, ...स्थान, ...स्वास्थ्यतथाजनसंख्यामन्त्रालय/विभाग/अस्पताल............... ....शाखा........... फाँट ११. आवश्यकता योग्यताः सम्बन्धित स्वास्थ्य ऐन तथा नियमावलीमा उल्लेख भए बमोजिम उपाधि प्राप्त । १२. उत्तरदायित्वः कार्यालय प्रमुख , नर्सिङ्ग प्रमुख,नर्सिङ्ग इन्चार्ज

सम्पादन गर्नुपर्ने काम, कर्तव्य,तथा उत्तरदायित्व

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
टेकु, काठमाडौं

नेपाल स्वास्थ्य सेवा ऐन तथा नियमावलीको अधिनमा रही स्वास्थ्यसंस्थामा कार्यरत अ.न.मी.ले नेपाल नर्सिङ परिषदले तयार गरेकोआचार संहिता (कोड अफ इथिक्स) र दर्तावाला अ.न.मी. को स्कोप अफ प्राक्टिसको पालना गर्दै निम्न अनुसारका कार्य गर्ने ।

मुख्यजिम्मेवारी

न्युनतम सेवा मापदण्ड अनुसार स्वास्थ्य संस्थाबाट दिने नर्सिङ्ग तथा मिडवाईफ्री सेवा प्रदान गर्न सहयोगी भूमिका निर्वाह गर्दै तोकिएको इकाई/युनिटबाट नर्सिङ्ग/ मिडवाइफरी स्वास्थ्य सेवा दिने।

सेवा प्रबाहसंग सम्बन्धी

१) अन्तरङ्ग सेवा

- भर्ना भएका विरामीको बारेमा जानकारी लिने (ह्यान्डवोभर र टेकवोभर)।
- वार्डमा भर्ना भएका विरामीलाईआवश्यकताअनुसार आधारभूतनर्सिङर स्वास्थ्य सेवा प्रदान गर्ने ।
- विरामीको सेवा गर्ने कार्यमा चिकित्सक र अन्य नर्सिङ्ग अन्य कर्मचारीहरुलाई सहयोग गर्ने ।
- विरामीका साथै वार्डको सरसफाईमा ध्यान दिने र संक्रमण हुनबाट बचाउने ।
- आवश्यकताअनुसार विरामीलाई समयमा नै औषधी तथा सुईहरु दिने ।
- नर्स विरामी बीचअन्तर वैयक्तिक संचारसिप (**Interpersonal relationship**)उपयोग गरीउपचारात्मक सम्बन्धकायम राख्दै विरामि र विरामिको आफन्तहरुलाई आवश्यक स्वास्थ्य शिक्षा र परामर्श दिने ।
- विरामीलाई भर्ना र डिस्चार्ज सम्बन्धी कार्य गर्नमा सहयोग पुर्याउने ।
- आकस्मिक औषधीहरु र औजारहरुको जाँचबुझ गर्न स्टाफ नर्सलाई सहयोग गर्ने ।
- मेडिकोलिगल केश परेमा माथिल्लो निकायमा तुरुन्त खवर गर्ने ।

सुरक्षित मातृत्व

- गर्भवती महिलाको जाँच गर्ने ।
- गर्भवतीमहिलाहरुको स्वास्थ्य सम्बन्धी सम्पूर्ण सेवा (Holistic care) प्रदान गर्नको लागि प्रभावकारी रुपमा जानकारी गराउने ।
- गर्भवती महिलाको शारीरिक स्वास्थ्य सम्बन्धी विवरण लिने, जाँच गर्ने, HIV सम्बन्धी स्वेच्छिक परामर्श र HIV परिक्षण गर्ने साथै आवश्यकता अनुसार जाँच गर्न सुझाब र निर्देशन गर्ने ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
टेकु, काठमाडौं

- सेवाग्राही/विरामीको अवस्था र आफुले दिँदै आएको नर्सिङ्ग तथाप्रसुती सेवाको मापदण्ड अनुरुप गुणस्तरिय भए/नभएको मूल्यांकन गरी सुधारात्मक कदम चाल्ने ।
- वार्डको सरसफाई भए /नभएको सम्बन्धितवार्डइन्चार्ज लाई जानकारी दिने र व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्ने ।

५) अन्य कार्य

- अस्पतालको स्वास्थ्य टोलीका सदस्यको हैसियतले अस्पताल स्वास्थ्य प्रमुख तथा नर्सिङ्गप्रमुखकोनिर्देशनअनुसार कार्य गर्ने ।
- २४ सै धण्टा प्रसूती तथा आकस्मिक सेवाका लागि आवश्यक व्यवस्था मिलाउने
- सामुदायिक स्वास्थ्य कार्यक्रम संचालन गर्ने।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
टेकु, काठमाडौं

- सेवाग्राही गर्भवती महिलाहरुलाई सही र उपयुक्त परामर्श र सेवा प्रदान गर्ने ।
- प्रजनन् स्वास्थ्य, सरुवा रोग, तथा बाल स्वास्थ्य सेवाको राष्ट्रिय नीति अनुसार सेवा दिने व्यवस्था मिलाई सेवा प्रदानगर्ने ।
- नियमित खोप सेवा कार्यक्रमप्रदान गर्ने, सुत्केरी आमा, तथा नव शिशुलाई आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्यसेवा उपलब्ध गराउने ।
- प्रतिवेदन तयारगरी सम्बन्धित शाखामा पठाउनसहयोग गर्ने ।

व्यवस्थापकीयसंग सम्बन्धी

१) सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन

- अ.न.मी. विद्यार्थीहरु, सहयोगी कर्मचारीको सुपरिवेक्षणगर्ने र सही मार्गदर्शन गर्ने ।
- सम्वन्धित विषयमा दक्षता हासिल गरेका व्यक्ति जस्तैः सामुदायिक महिला स्वास्थ्य स्वंयम सेविका, आदिले प्रदान गरेको स्वास्थ्य सेवाको सुपरिवेक्षण तथा अनुगमन गर्ने ।

२) अभिलेखतथाप्रतिवेदन

- विरामीहरुलाई दिईएका नर्सिङ्ग सेवा, उपचार र औषधीहरुका बारेमा सही तरिकाबाट अभिलेख राख्ने र प्रतिवेदन तयार पार्ने वा सहयोग पुर्याउने ।
- आफ्नो जिम्मामा रहेका सरसामानहरु हराउन वा टुटफुट हुन नदिई मौज्दातमा रहेका सामानहरुको प्रतिवेदन तयार पार्न सहयोग पुर्याउने ।

३) सूचना, संचार, शिक्षा र परामर्श

- सेवाग्राही विरामी तथा विरामीका आफन्तहरुलाई आवश्यकता अनुसार उपचारसंग सम्बन्धित स्वास्थ्य शिक्षा र परामर्श दिने ।
- आकस्मिक, आपतकालीन वा महत्वपूर्ण घटनाहरु आई परेमा सम्बन्धित व्यक्ति वा निकायमा जानकारी गराउने।
- विरामी र विरामीका आफन्तहरुलाई आफ्नो अस्पताल र वार्ड/युनिटको नीति नियम र भौतिक साधनहरुको बारेमा राम्रो जानकारी र परामर्श सेवा दिने ।
- सुत्केरी आमाहरुले स्तनपान गराएको/नगराएको सुनिश्चित गरी पूर्ण स्तनपानको महत्व बारे शिक्षा दिने ।
- विरामी र विरामीका आफन्तहरुलाईव्यक्तिगत सरसफाईको वारेमा शिक्षा दिने ।

४) अनुगमन तथा मूल्यांकन

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
टेकु, काठमाडौं

- विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रममा विद्यालय नर्स लाई सहजीकरण गर्ने ।

खोप

- स्वास्थ्य संस्थामा खोप क्लिनिक संचालन गर्ने।
- खोपको लक्षित समूहलाई खोप सेवा प्रदान भए नभएको निश्चित गरी सुपरिवेक्षण गर्ने।
- खोपको गुणस्तर कायम राख्न एकिकृत खोप कार्यक्रमको निर्देशिका अनुरुप खोप कार्यक्रम संचालन गर्ने।

पोषण

- स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आमा तथा बच्चाको पोषण सम्बन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने र त्यसको लागी आबस्यक सामग्रीहरुको व्यबस्था मिलाउने जस्तैः तौल मेसिन,पोषण कार्ड आदि।
- आमा र वच्चाको पोषण सम्वन्धी कार्यक्रम संचालन गर्ने।
- बाल बृद्धि अनुगमन गर्ने।
- भिटामिन 'ए' क्याप्सुल, जुकाको औषधी बितरण कार्यक्रम संचालन गर्ने।
- आयोडिनयुक्त नुनको प्रयोगमा प्रबर्धन गर्ने।
- कडा खालको कुपोषित बच्चालाई प्रेषण गर्न सहयोग गर्ने।
- गर्भबती महिलाहरुलाई रक्त अल्पता रोकथाम गर्न आइरन चक्की साथै जुकाको औषधी स्तरिय क्लिनिकल प्रोटोकल अनुसार बितरण गर्ने।

परिवार नियोजन सेवा

- दाम्पती/सुत्केरी महिलालाई परिवार नियोजन वारे परामर्श दिने र दाम्पती/सुत्केरी महिलाको रोजाई अनुसार परिवार नियोजनको साधन उपलव्ध गराउने।
- आकस्मिक गर्भ निरोध वारे परामर्श तथा सेवा प्रदान गर्ने।
- प्राप्त तालिम अनुसार आई. यु. सि. डि.,नरप्लान्ट, अपनाउन चाहने महिलाहरुलाई उक्त साधन प्रदान गर्ने।
- परिवार नियोजन प्रयोगकर्ताको नियमित अनुगमन गर्ने,प्रतिकूल असरहरुको व्यबस्थापन गर्ने र आबश्यकता अनुसार प्रेषण गर्ने।

बहिरङ्गसेवा

- मातृ शिशु तथा परिवार नियोजन सेवा क्लिनिक संचालनमा सहयोग गर्ने ।
- परिवार नियोजन सम्बन्धी परामर्शसेवा र प्रदान गर्ने ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
टेकु, काठमाडौं

- गर्भवती महिला तथा परिवारलाई पोषण, सरसफाई, खोप र प्रसव तयारीको महत्व बारे आवश्यक सल्लाह दिने।
- कुनै पनि सेवागाही महिलाले प्रसुती हिसाको अनुभुति गरे नगरेको सुनिश्चितगर्ने,
- आमा र वच्चाको अवस्था असामान्य पाइएमा तुरुन्त रिपोटिङग गर्ने र आवश्यक व्यवस्थापन सहयोग गर्ने।
- सुत्केरी आमा र वच्चालाई आवश्यकता अनुसार सुत्केरी सेवा तथा नवशिशु सेवाप्रदान गर्ने जस्तै पेरिनियल केयर, स्तनको स्याहार तथा स्तानपानमा सहयोग गर्ने।
- परिवार नियोजनका परामर्श सेवा दिने, परिवार नियोजनका साधनहरु वितरण गर्ने।

सुरक्षित गर्भपतन

- अपुरो गर्भपतन भएको हो भन्ने एकिन भएमा आवश्यक परेको खण्डमा प्राप्त तालिम अनुसार गर्भपतन पछिको सेवा (Post abortion care)समेत प्रदान गर्ने।
- अपुरो गर्भपतन सेवा प्रदान गर्ने सुबिधाको प्राबधान नभएमा सम्बन्धित स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्ने।
- अनिच्छित गर्भको रोकथाम गर्न परिवार नियोजनको परामर्श सेवा दिने।

नव शिशु स्याहार

- तालिम प्राप्त बमोजिम आबश्यकता अनुसार नव शिशु स्याहार प्रदान गर्ने रसमस्या परेमा स्वासप्रस्वास विधि अपनाउने(Resuscitation), शिशुलाई सुख्खा र न्यानो गराई (कंगारु बिधि अनुरुप)आमाको शरिरको न्यानो छातिसँग टाँस्न लगाउने र बेगौति दूध खुवाउन प्रोत्साहन गर्ने।
- नवशिशुलाई ६ महिना सम्म आमाको दूध मात्र (exclusive Breast feeding)खुवाउनको लागी स्वास्थ्य शिक्षा दिने।

किशोर किशोरि स्वास्थ्य

- किशोरावस्थामा हुने विभिन्न स्वास्थ्य समस्या वारे परामर्श सेवा प्रदान गर्ने र आवश्यकता अनुसार सेवा प्रदान गर्ने ।
- किशोर किशोरिलाई किशोरावस्थामा हुने शरिरीक परिवर्तन वारे आवश्यक स्वास्थ्य शिक्षा प्रदान गर्ने ।

नेपाल सरकार
स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालय
स्वास्थ्य सेवा विभाग
टेकु, काठमाडौं

- गर्भवती महिलालाई पूर्व प्रसुति तयारी देखि सुत्केरी अवस्था सम्मको आवश्यक योजना (Birth Plan) बनाउन सल्लाह दिने । सुरक्षित प्रसुति गराउने उपयुक्त स्थानमा कसरी पुग्न सकिन्छ, कसले प्रसुति गराउँदछ भन्ने जानकारी दिने र समयमानै व्यवस्थित रुपमा प्रेशण गर्ने ।
- प्रसुति व्यथा सुर भएको पत्ता लगाउने ।
- प्रसवमाभएका गर्भवती महिलाको Partographभर्ने र असामान्य अवस्था पाइएमा तुरुन्तजानकारी गराउने।
- प्रसुति व्यथाको अवस्थामा आमा र गर्भ शिशुको स्वास्थ्य अवस्था ठीक छ, छैन जाँच गर्ने र आवश्यक सेवा प्रदान गर्ने ।
- सामान्यप्रसुती सेवा(Normal delivery) प्रदान गर्ने ।
- प्रसुति व्यथा लामो भएको कारण पत्ता लगाउन उपयुक्त उपचारको लागि आवश्यकता अनुसार कदम चाल्ने र आवश्यक परेमा स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्ने ।
- तेस्रो चरणको सुत्केरी अवस्था सक्रियता साथ अपनाउने (active 3thstage management)।
- नवशिशु जन्मना साथ परीक्षण गर्ने तत्काल गर्नु गर्ने अति आवश्यक सेवा दिने ।
- नवशिशुको जटिल समस्याहरु पहिचान गरि अति आवश्यक जीवन सुरक्षात्मक प्रविधिहरु अपनाई (Lifesavingprocedures) सेवा दिने र तालिम प्राप्त भएमा निसासिएर जन्मिएको शिशुलाई श्वास प्रस्वास प्रणालीमा आवश्यक(Resuscitation)गर्ने र नभएमा सो सेवा उपलब्ध हुने ठाउँमा यथाशिघ्र प्रेषणा गर्ने।
- प्रसूति अबस्थामा हुने रक्तस्राप र उच्च रक्तचाप भएको अबस्थालाई पहिचान गर्ने,आवश्यकता अनुसार जिबन सुरक्षाको पहिलो चरण बिधिबाट (lifesaving skill)आकस्मिक प्रसुति सेवा प्रदान गरि ज्यान जोखिमबाट बचाउने र आबश्यकता अनुसार सो सेवा प्रभाबकारी रुपमा उपलब्ध हुने स्वास्थ्य संस्थामा प्रेषण गर्ने।
- सुत्केरी भए लगत्तै नवशिशुलाई स्तनपान गराउन सहयोग गर्ने र शिशुलाई स्तनपान मात्र (early and exclusive Breast feeding)गराउन आमालाई प्रोत्साहन गर्नुको साथै स्तनपानको महत्वबारे परिवारलाई पनि बुझाई दिने।
- सुत्केरी अबस्थामा अपनाउन सकिने परिवार नियोजन बिधिबारे परामर्ष गर्ने र सल्लाह सुझाब दिने,सेवा प्रदान र आबस्यकता अनुसार प्रेसण गर्ने।